

СТЕНОГРАФСКИ БЕЛЕШКИ
од Триесет и осмата седница на
Собранието на
Република Македонија,
одржана на 7 март 2000 година

Седницата се одржа во салата за седници во Собранието на Република Македонија, со почеток во 11,25 часот.

Седницата ја отвори и со неа раководеше г-дин Саво Климовски, претседател на Собранието на Република Македонија.

САВО КЛИМОВСКИ:

Ја отворам Триесет и осмата седница на Собранието на Република Македонија.

Констатирам дека на седницата присуствуваат мнозинството од пратениците.

Дозволете ми од мое и Ваше име да ги поздравам претседателот на Владата на Република Македонија г. Љубчо Георгиевски, членовите на Владата на Република Македонија, шефовите на странските дипломатско - конзуларни мисии акредитирани во Република Македонија.

Дами и господа, со особена почит и задоволство, од име на пратениците и од свое име како претседател на Собранието на Република Македонија, го поздравувам почитуваниот Кристофер Патен комесар на Европската Унија за надворешни работи.

Господине Патен,

Вашето присуство во Република Македонија во врска со започнување на преговорите на Договорот за стабилност и асоцијација со Европската Унија, а по повод подигнувањето на постојаното претставништво на ЕУ во Скопје на ниво на делегација, има симболично значење на исчекор кон исполнувањето на стратешката цел на нашата земја - целосно интегрирање во Европа. Во исто време свесни сме дека се интензивира еден сложен и долгорочен процес кој бара од нас нов инвентивен подинамичен аранжман.

Затоа, во активностите за асоцирање со ЕУ ја формиравме и започна со работа Комисијата за европски и евроатлански интеграции, како постојано работно тело на Собранието на Република Македонија, за усогласување на ставовите и активностите за клучните интеграциони прашања, особено на планот на хармонизирање на нашето со европското законодавство.

Големите очекувања, сврзани со економскиот просперитет, демократскиот

развој и стабилноста се надеваме дека ќе ги остваруваме со Ваша поддршка и помош.

Не радува оваа прва посета како јасен сигнал дека по неа ќе следат и низа други во процесот на нашето доближување и интегрирање во Европската унија.

Господине Патен, Ве поканувам да се обратите пред пратениците на Собранието на Република Македонија.

КРИСТОФЕР ПАТЕН:

Господине претседателе, почитувани гости,

Почестен сум што ме поканивте да Ви се обратам при мојата прва посета на Вашата земја.

Имав извонредни средби, утрово со Вашиот премиер и со министерот за надворешни работи, подоцна ќе се сретнам со претседателот и членовите на опозицијата.

Разговаравме за добрите односи меѓу Вашата земја и ЕУ и за тоа како уште повеќе да ги зацврстиме. За тоа ќе кажам повеќе нешто подоцна.

Попладнево патувам за Косово. Сакам да спомнам, во името на Европската комисија и да дадам признание на Вашата земја за големиот придонес што го даде и се уште го дава на напорите на Меѓународната заедница на Косово.

Свесен сум за штетата што оваа криза ја нанесе на Вашето стопанство. Но, затоа треба уште повеќе да се цени начинот на кој Вие реагиравте, Вашата земја и Албанија, од каде штотуку пристигнав го импресионираа светот со начинот на кој се справија со масивниот прилив на бегалци минатата пролет, Вие укажавте гостопримство на околу 300,000 (бегалци што е околу 17% од Вашето севкупно население. Истовремено укажавте гостопримство на 30.000 војници на НАТО. И понатаму продолжувате да давате поддршка на заднинскиот штаб и снабдувањето на КФОР.

Лесно ни е нам, кои сме далеку од местото на кризата, да го потценуваме товарот што таа Ви го наметна и веројатно, се уште на одреден начин го наметнува. Вие го прифативте тој товар и застанавте цврсто до меѓународната коалиција.

Сфативте дека не можевме да продолжиме да гледаме како нашите, а и Вашите вредности се уриваат на Косово и дека поради тоа требаше да заземеме став.

Додека Милошевиќ создаваше пустош на границата, Вие покажавте и продолжувате да покажувате дека мултиетничкиот соживот евозможен во овој регион.

Ја добивте благодарноста на Меѓународната заедница, за она што го правите. Се надевам дека ќе можам и практично да ја искажам таа благодарност кога ќе патувам до Приштина, попладнево преку граничниот премин. Ќе објавам некои мерки кои Европската комисија е спремна да ги преземе, покрај останатите, за да помогне да се отстранат проблемите на границата. Тоа ќе биде одличен пример за практична регионална соработка, за што, всушност Пактот за стабилност се залага.

Како што реков, односите помеѓу Вашата земја и Европската Унија се веќе извонредни. Но Вие и Европската комисија сакате уште повеќе да ги зајакните. Затоа, за време на мојата посета на Скопје, денес, јас ќе го подигнам нивото на претставништвото на Европската комисија од Канцеларија во Делегација. Се разбира, таа и понатаму ќе биде раководена од вашиот пријател, кој ја претставува Европската комисија многу способно, компетентно, кој Ве уверувам дека многу ефикасно ги пренесува Вашите грижи во Брисел.

Европската Унија, со задоволство би сакала да ги унапреди односите со Вашата земја. На почетокот на годината, Советот на министрите одобри започнување на преговорите за Договорот за стабилизација и асоцијација со Вашата земја. Задоволство ми е да го означам официјалниот почеток на овие преговори во Скопје, денес. Преговарачите ќе седнат заедно во следните неколку недели и ќе започнат со сериозна работа. Имаат јасна задача од мене и од Вашата Влада, да напредуваат што е можно подобро, побрзо, но се разбира, важно е договорот да биде како што треба.

Се надевам, повторувам, се надевам, дека ќе успеат да ја завршат работата до крајот на годината. Тоа треба да биде нивната цел. Потоа договорот треба да биде Ратификуван од ова Собрание, како и од законодавните тела на земјите членки и Европскиот Парламент.

Вашата земја ќе отпочне прва со вакви преговори за ваков договор, што значи признание на напорите што ги правите и за значителниот прогрес што го постигнавте. Би сакал да нагласам каков голем чекор ќе преставува овој договор, кога ќе биде постигнат:

Ќе овозможи близок политички дијалог помеѓу ЕУ и Вашата земја, односно помеѓу ова Собрание и Европскиот Парламент.

Ќе содржи аранжмани за формирање на слободна трговска зона помеѓу Вашата земја и Европската комисија, во период од десет години по стапувањето во сила на овој Договор.

Ќе ја поттикнува регионалната соработка и ќе го најавува формирањето на слободни трговски зони помеѓу сите земји во регионот. Но, би сакал да бидам јасен - никој не се обидува повторно да ја создаде поранешна Југославија. Ние, едноставно сакаме вие да тргувате повеќе со нас и повеќе меѓу себе. Тоа е изненадувачка желба на најважниот и единствениот пазар на светот.

Ова ќе Ве обврзе да го усогласите Вашето законодавство со она на Европската заедница, особено во клучните области на домашниот пазар, што понатаму ќе ја поттикнат трговијата и инвестициите.

Ќе содржи значајни одредби за соработка на повеќе полиња, особено во правдата и внатрешните работи.

Не би сакал да сугерирам дека започнувањето на преговорите, па дури и склучувањето на Договорот, значи дека тешката работа е завршена. Далеку од тоа. Како што многу други партнери ви велат, тешката работа допрва ќе почне.

Со започнувањето на процесот на стабилизација и асоцијација во ЕУ, се обврзувате да извршувате сериозни реформи што ќе мора да ги поминете на патот кон Европа. Ова е програма за работа што, истовремено ќе бара повеќе напори од Владата.

Она што највеќе Европската Унија го очекува од Вас, е исто што го бараат и останатите донатори:

- пазар на трудот и социјални реформи;
- транспарентна, а не квази приватизација;
- приватизација што ќе донесе вистински промени што значи нови техники на управување, а не само промени на хартија;
- правен систем кој влева доверба и покажува не толеранција спрема корупцијата.

Се надевам дека Вие, пратениците, целосно ќе ги поддржите преговарачите во претстојните недели и ќе ни помогнете да остварите што е можно побрз напредок. Вие, заедно со нив, треба да ја делите одговорноста за спроведувањето на реформските процеси. Светот нема да запре

додека преговорите се во тек.

Ќе продолжиме со давање на сеопфатна програма за помош. Минатата година обезбедивме значителна помош од околу 190 милиони евра, што е поврзано со европската криза. Сега сме во фаза на реорганизирање на нашата помош, за да биде истата по ефикасна и во функција на Процесот на стабилизација и асоцијација. Целта ќе биде иста: да ја подржиме Вашата земја и да работиме заедно со Вас, во зацврстувањето на врските што повеќе ќе ве доближат до Европската Унија. Тоа е она што Вие го сакате, а тоа го сакаме и ние.

Во исто време, работам и на реформирање на работата во Брисел, односно начинот на кој ние раководите со програмите за помош. Имаме квалитетни луѓе во Брисел, но тие се оптоварени со застарени процедури. Подготвив ревизија на процесот на водење на помошта за странство, за што ќе биде поднесен извештај кон крајот на месецот.

Јас имам една цел, да ги забрзам работите и да ја подобрам испораката на лице место. Ќе настојуваме да извршиме што е можно поголема децентрализација и да користиме по флексибилни процедури, што ќе можат брзо и агилно да одговорат на очекувањата што Вие и други земји од регионот и од светот ги имате во поглед на европските програми за помош.

Премногу сум свесен дека, нашата помош, иако сеопфатна, често пристига премногу доцна или пак е врзана за премногу документација. Но, тоа мора да се промени и ќе се промени.

Значи, Вие не сте осамени на овој пат на реформи. И ние сме, исто така, ангажирани со нив. Но, имате право да гледате на нашите реформи, како што Европската Унија гледа на Вашата земја, како Вие ќе истраете во вашите реформи. Тоа Вие треба да го дадете за возврат, за помошта што ја добивате.

Економската реформа и реформите во јавната администрација се на врвот на оваа Програма. Не знам колку да нагласам, од она што сакам да го кажам, дека ние, нашите донатори бараме вистинска, а не реторична заложба за реформи. Ние, исто така, оценуваме ќе Ве оценуваме според резултатите што ги постигнувате.

Новата Влада Ви нуди извонредни можности за нови успеси. Јас Ви советувам да ја искористите оваа шанса. Колку подобро тоа ќе го направите, толку повеќе ќе можеме да Ви помогнеме. Преку нашите

програми за техничка помош, преку обука и помагачки Ви лично Вам, а ова се однесува и на Вас парламентарците, со цел да Ви помогнеме во прилагодувањето на законодавството со она на Унијата.

Ова ќе биде неопходно, како што ќе ги зацврстуваме врските со Европската Унија, да се залагате за мултиетничко општество и толеранција.

КРИСТОФЕР ПАТЕН: (Продолжение)

Кога се сретнав со претседателот Трајковски пред неколку недели во Брисел, тој многу јасно ја подвлече неговата заложба за овие вредности.

Почитување на човековите права, демократија, владеење на законот. Ова се темелите на кои се гради Европската Унија.

Прецизните договори за да видиме дали овие се почитуваат, се разликуваат од земја до земја, но вредностите остануваат исти. Зависи од Вас кои се најдобрите аранжмани за Вашата земја. Мислам дека, ќе може да ги почитувате членовите на малцинствата во склад со релевантните инструменти од Европа. Важно е дека покажувате упорност во наоѓањето на практични решенија на полето на високото образование. Се надевам дека ќе работите во тесна соработка со г-дин Ван дер Штул, Високиот Комесар за национални малцинства на ОБСЕ, кој ќе најде прифатливо и практично решение на ова прашање.

На сите нам ни претстојат многу години од тешка работа, за да го трансформираме овој регион. Предолго беше извор на нестабилност и конфликти. Доста веќе Европа ги затвораше очите и лепеше фластери врз кризите, кои се јавуваа една по друга.

Конечно сфативме дека овој пристап мора да се промени и сите заедно работиме преку Пактот за стабилност, да ја промовираме оваа реформа во целиот регион.

Вие поставивте еден пример за областите како што се демократизацијата, како што реков со Вашиот конструктивен пристап за меѓуетничките односи. Јас му аплаудирам на ова Собрание и неговата работа на полето на меѓуетничките односи и борбата против корупцијата.

Граѓаните на Хрватска гласаа против лидерите кои имаа националистичка програма, а се бореа за лидери кои се бореа долго време против екстремизмот и толеранцијата. Тие исто така се сериозни за политичката реформа, исто така покажаа способност за обединување на опозициониот блок и како резултат на тоа извојуваа

поддршка. Ова е потсетување за српската опозиција: учете од ова.

Во Албанија, Владата почнува да бележи напредок.

Во Босна, напредокот побавно се одвива, но постојат некои мали чекори напред. Кога со Медлин Олбрајт, подоцна неделава ќе ја посетам Босна во името на двата најголеми донатори, ќе бараме итен и по сериозен напредок.

Од другата страна на границата во Косово, веќе една година откако Меѓународната заедница се спротивстави на употребата на сила од страна на Милошевиќ, проблемите се се уште добро познати, а вниманието е свртено кон сериозните закани што доаѓаат од Митровица.

Се уште има такви кои, гледајќи ги проблемите на Косово, чекаат да ни кажат дека таму доживеавме неуспех. Јас не би избрзувал со вакви изјави.

Пред една година во Косово имаше конфликт. Од пред девет месеци КФОР и УНМИК успеаја да ги распоредат своите трупи.

И покрај овие огромни проблеми, неверојатно е колку многу е постигнато во овие девет кратки месеци, со остра зима помеѓу нив. Милион бегалци се вратија дома, а исто така половина милион се раселени низ покраината.

Европската Унија игра водечка улога, тесно соработувајќи со останатите меѓународни партнери, вклучувајќи ги и САД и работи на враќањето на животот и надежта во Косово и да му даде поддршка на Бернар Кушнер и УНМИК во тешката задача што тие ја извршуваат.

Ние ги плаќаме бројните пристигнати сметки. 127 милиони за реконструкција минатата година и 360 милиони помош минатата година. 45 милиони оваа година, од 80 милиони кои беа побарани од Меѓународната заедница за покривање на Буџетот на УНМИК, 10 милиони беа исплатени минатата недела, а до крајот на месецот ќе пристигнат уште 20 милиони. Овие пари ќе бидат наменети за плата на наставниците, докторите и работниците од јавниот сектор во Косово.

Ние ќе помогнеме да се воспостави локална администрација и царинска служба. Ние овозможивме стабилна валута, избалансиран Буџет и банкарски систем.

Болниците и основните здравствени служби во Косово сега функционираат и речиси сите деца се заштитени од детски

болести.

Обновени се 159 училишта со помош на нашата хуманитарна организација ЕЦХО, а 90% од децата се вратија во училниците, каде што прв пат учат на свој јазик после 10 години.

Европската Унија испорача градежен материјал за обновување на 3500 најоштетени домови и преку својата канцеларија ЕЦХО обезбедија засолниште за 22.500 семејства.

Ние му помогнавме на Косово да ја истурка зимата, иако за многу луѓе ова беше тешко време. Се обидовме да ја одржуваме електричната енергија, кога хидроцентралите се расипуваат и одделивме 20 милиони евра за ургентен увоз на енергенс, дел од нив и од Вашата земја.

Сега, како што времето се затоплува, мораме да продолжиме со обнова на Косово, преку нашата Агенција за реконструкција.

Се разбира не сме ги решиле сите проблеми. Горчливите спомени се уште живеат, а етничките тензии се уште се присутни. Многу луѓе се уште се потпираат на одмазда за Косово, како што знаете и за регионот, не постои брзо решение.

Она што треба да го направиме, е да бидеме истрајни со Пактот за стабилност и другите проекти.

Јас ракоплескам на улогата на Вашата земја, што ја одигра во Пактот. Со нетрпение ја чекам претстојната Регионална финансиска конференција во Брисел, на која ќе копретседавам и каде што ќе можат нашите напори да се зајакнат и од кои понатаму целиот регион ќе има корист.

На тој начин ќе покажеме дека Европската Унија, земјите членки и останатите наши партнери во Пактот за стабилност, се заложуваат за остварување на оваа цел.

И уште еднаш ќе испратиме јасна порака на народот на Србија, дека останатиот дел од регионот се менува на подобро. Ние сакаме и тие да земат учество и со нова владејачка гарнитура, да се приклучат кон Европското семејство. Сакаме и тие да ја делат иднината со нас.

Затоа да ја забрземе нашата работа, да ги засилиме напорите, да ги зацврстиме односите меѓу Вашата земја и Европската Унија и да создадеме посветла иднина за овој прекрасен дел од Европскиот Континент.

Многу често луѓето ми велат, ми зборуваат за тенденцијата на европските политичари да генерализираат, да

обопштуваат, јас би сакал да направам една поента, како заклучок на моите забелешки.

Географијата е факт, но географијата не е и судбина. Ние не можеме да ја промениме географијата, но можеме и мораме да ја промениме нашата судбина. Ние сакаме да работиме со Вас кон оваа цел.

Сметам дека можеме да споделиме многу вредности со Вас и дека може да споделиме заедничка иднина. Ви благодарам. (Аплауз).

САВО КЛИМОВСКИ:

Му благодарам на г-динот Кристофер Патен, за неговото обраќање во Собранието на Република Македонија.

Ја заклучувам Триесет и осмата седница на Собранието на Република Македонија.

(Седницата заврши во 11,50 часот).